

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap

Institutionen för datavetenskap, fysik och matematik

1MAÄ01 Matematik I – inriktning mot arbete i årskurs 7-9, 30 högskolepoäng

Mathematics I – for lower secondary school teachers, 30 credits

Huvudområde

Matematik

Ämnesgrupp

Matematik

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för datavetenskap, fysik och matematik 2011-06-10

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2011

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Matematik D, Samhällskunskap A. (Områdesbehörighet 6c. Särskild behörighet för undervisningsämnet: Matematik D)

Förväntade studieresultat

Gemensamma förväntade studieresultat:

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- Urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik
- Identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till de verksamhetsområden som utbildningen förbereder för.

I övrigt gäller de förväntade studieresultaten för respektive delkurs.

Delkurs 1 Grundläggande matematik

- utföra beräkningar inom olika talområden, avseende rationella och irrationella tal
- lösa elementära ekvationer samt olikheter innehållande rationella uttryck
- lösa problem inom mängdlära, talteori och kombinatorik
- redogöra för definitioner av och skissa grafer till elementära funktioner

- utföra grundläggande beräkningar med komplexa tal och lösa komplexa polynomekvationer
- redogöra för definitioner av och härleda samband mellan centrala begrepp i kursen och använda dessa samband vid problemlösning inom grundläggande matematik
- tolka, kommunicera och argumentera med matematikens representationsformer.

Delkurs 2 Analys I

- utföra beräkningar avseende gränsvärden, derivata och integral
- tolka och använda elementära funktioner och ekvationer
- skissa grafer och lösa extremvärdesproblem
- lösa enklare typer av differentialekvationer
- använda derivata och integral vid problemlösning
- redogöra för definitioner av och samband mellan centrala begrepp i kursen samt kunna använda dessa samband vid problemlösning inom analys
- härleda enklare samband avseende gränsvärde, derivata och integral
- tolka, kommunicera och argumentera med matematikens representationsformer utifrån didaktiska utgångspunkter

Delkurs 3 Vektorgeometri

- utföra beräkningar med matriser och vektorer och använda dessa till att beskriva och tolka geometriska företeelser
- utföra beräkningar med skalär-, vektor- och volymprodukt, samt förstå den geometriska betydelsen av dessa begrepp.
- härleda linjers och plans ekvationer på parameterform och normalform, samt geometriska tolkningar
- beräkna vinklar och avstånd mellan punkter, linjer och plan
- redogöra för begreppet linjär avbildning och dess matrisrepresentation, samt kunna beräkna speglingsmatriser, projektionsmatriser, rotationsmatriser samt andra linjära avbildningars matriser
- bestämma och tolka egenvärden och egenvektorer
- redogöra för definitioner av och härleda samband mellan centrala begrepp i kursen och använda dessa samband vid problemlösning inom vektorgeometri
- tolka, kommunicera och argumentera med matematikens representationsformer

Delkurs 4 Matematik ur ett ämnesdidaktiskt perspektiv

- visa fördjupade ämneskunskaper avseende årskurs 7-9:s matematik och de förkunskaper i matematik som behövs för att förstå densamma
- använda skolans och matematikämnets styrdokument för utformning av matematikundervisningens innehåll
- beskriva matematiska förmågor och kompetenser avseende begreppsbildning, representation, problemlösning, kommunikation och resonemang i relation till ett matematikinnehåll
- identifiera språkets roll i matematiken, speciellt avseende begreppsbildning.

Innehåll

Övergripande innehåll:

Utbildningen inleds med en fördjupning avseende egna matematikkunskaper. Under de inledande kurserna studeras universitetsmatematik, samtidigt som studenterna samlar på sig matematikexempel med relevans för matematikundervisning för 7-9 i en matematikdidaktisk portfolio som följs upp under delkurs 4 Matematik ur ett ämnesdidaktiskt perspektiv. Under kursen genomförs fältstudier på grundskolans högstadium. Dessa fältstudier syftar till att ge studenten en inblick i matematikämnets position inom skolan samt läraryrkets praktik.

Delkurs 1 Grundläggande matematik, 7,5 hp

- Tal, logik, mängdlära
- Algebraiska uttryck, ekvationer och olikheter, funktioner, elementära funktioner
- Heltal, delare, primtal, divisionsalgoritmen, diofantiska ekvationer,
- Induktion,
- Permutationer, kombinationer, binomialsatsen
- Komplexa tal, komplexa talplanet, de Moivres formel, komplexa andragradsekvationer, faktorsatsen, binomiska ekvationer.

Delkurs 2 Analys I, 7,5 hp

- Gränsvärden och kontinuitet: gränsvärdesdefinitionen, räkneregler, instängningssatsen, standardgränsvärden, talet e .
- Derivata och funktionsstudier: derivatans definition, räkneregler, de elementära funktionernas derivator, medelvärdesatsen, extremvärdesproblem, kurvritning, asymptoter.
- Integraler: primitiva funktioner, integralens definition, integralkalkylens huvudsats, integralkalkylens medelvärdesats, partiell integration, variabelbyten, integrering av rationella funktioner.
- Differentialekvationer: linjära och separabla DE av 1:a ordningen; linjära DE av 2:a ordningen med konstanta koefficienter.

Delkurs 3 Vektorgeometri, 7,5 hp

- Linjära ekvationssystem, Gausselimination
- Matriser, vektorer, baser och basbyten, skalärprodukt, vektorprodukt, volymprodukt (determinanter),
- Linjer och plan, vinkel- och avståndsberäkningar
- Linjära avbildningar, matrisen för en linjär avbildning, sammansättning av linjära avbildningar, diagonaliseringar, något om högre ordningens determinanter.

Delkurs 4 Matematik ur ett ämnesdidaktiskt perspektiv, 7,5 hp

Kursen inleds med kritisk diskussion kring exemplen i den didaktikportfolio som studenterna har med sig från de inledande matematikkurserna. Exemplen har valts utifrån relevans i förhållande till skolans styrdokument och kursplaner och diskuteras i relation till de teoretiska ramverk med förmågor/kompetenser som ligger till grund för kursplanen. Studentens egna matematikkunskaper i aritmetik, geometri, algebra, funktioner samt sannolikhetslära och statistik avseende årskurs 7-9:s matematik fördjupas och problematiseras utifrån olika didaktiska perspektiv. Matematikens ämneskaraktär och historiska utveckling belyses i ett övergripande, orienterande skolperspektiv. Matematiska förmågor och kompetenser behandlas ur ett teoretiskt perspektiv för att sedan kopplas till matematikinnehållet och helheten belyses genom orientering kring arbetssätt och arbetsformer för att stödja begreppsutveckling och för att lyfta fram olika strategier för problemlösning med särskilt fokus på språkets roll och variation av representationsformer. Studenten får lösa och konstruera egna uppgifter som sedan analyseras avseende syfte, innehåll, matematiska förkunskaper och utvecklingsbara lösningsstrategier.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, gruppövningar samt obligatoriska seminarieövningar. Delar av undervisningen kan komma att vara nätbaserad.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Kursen examineras dels genom aktivt deltagande vid seminarier, metodikpass och redovisningar, dels genom skriftliga och muntliga redovisningar av individuella uppgifter och gruppuppgifter, dels genom skriftlig tentamen/hemtentamen. En del av examinationen är praktiska moment (fältstudier) som den studerande genomför och presenterar.

På begäran kan den studerande få sitt betyg översatt enligt ECTS-skalan. En sådan begäran skall ha inkommit till examinator före betygssättningen.

Kursvärdering

Efter avslutad kursgenomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk kurslitteratur

Delkurs 1

Hellström Lennart, Johansson Per-Gunnar, Morander Staffan, Tengstrand Anders
Elementär algebra, Studentlitteratur, senaste upplagan.

Ekstig Kerstin, Hellström Lennart, Sollervall Håkan
Matematik Startbok, Studentlitteratur, senaste upplagan.

Didaktisk litteratur

Hansen Hans Christian, Skott Jeppe, Jess Kristine, Schou John, Matematik för lärare
Ypsilon band 1 och band 2, Gleerups förlag, senaste upplagan.

Delkurs 2

Robert A. Adams. Calculus – A Complete course, Addison-Wesley Educational
Publishers, senaste upplagan

Didaktisk litteratur

Hansen Hans Christian, Skott Jeppe, Jess Kristine, Schou John, Matematik för lärare
Ypsilon band 1 och band 2, Gleerups förlag, senaste upplagan.

Delkurs 3

Tengstrand Anders, Linjär algebra med vektorgeometri, Studentlitteratur, senaste
upplagan.

Didaktisk litteratur

Hansen Hans Christian, Skott Jeppe, Jess Kristine, Schou John, Matematik för lärare
Ypsilon band 1 och band 2, Gleerups förlag, senaste upplagan.

Delkurs 4

Andersson, Andreas, Begreppskartor - ett verktyg för bättre förståelse, Nämnaren
2/2002, www.ncm.gu.se – sök under Artikelregister. Sidor 3. 4/2008. www.ncm.gu.se -
Sidor 5.

Bergsten, Christer, Häggström, Johan & Lindberg, Lisbeth (1997). Algebra för alla.
Nämnaren Tema, NCM. ISBN 91-88450-08-2

Emanuelsson, Göran, Wallby, Karin, Johansson, Bengt & Ryding, Ronnie (2000).
Matematik – ett kommunikationsämne. Nämnaren Tema, NCM. Göteborgs universitet,
1996. Sidor 150. ISBN 91-88450-06-6

Grevholm, Barbro, Kognitiva verktyg för lärande i matematik- tankekartor och
begreppskartor, (Tangenten 1/2005).
www.caspar.no/tangenten/innhald051.html - sidor 8. Senaste upplagan.

Grevholm Barbro (red.) (2001). Matematikdidaktik – ett nordiskt perspektiv. Lund: Studentlitteratur. (Ca 150 sidor). Senaste upplagan.

Hansen, Hans Christian, Skott, Jeppe & Jess, Kristine. (2009). Matematik för lärare Ypsilon band 1 och band 2, Gleerups förlag.
ISBN13:9789140668134
och
ISBN13: 9789140667861

Johnsen Høines, Marit (2000). Matematik som språk, verksamhetsteoretiska perspektiv. Malmö: Liber. ISBN 91-47-04670-8. (ca 100 sidor) ISBN: 9789147046706

Kilborn, Wiggo & Löving, Madeleine. Baskunskaper i matematik. Lund, Studentlitteratur. ISBN13: 9789144022178

Myndigheten för skolutveckling, Mer än matematik, Liber distribution, 2008, ISBN 978-91-85589-46-3

National Research Council (2001). Adding it up: Helping Children learn mathematics. In Jeremy Kilpatrick, Jane Swafford, & Bradford Findell (Eds.). Mathematics Learning Study Committee, Center for Education, Division of Behavioral and Social Sciences and Education. Washington, DC: National Academy Press. (ca 100 sidor), ISBN13: 9780309069953

Niss, Mogens (2003). Mathematical competencies and the learning of mathematics: the Danish KOM project. Proceedings of the 3rd Mediterranean Conference on Mathematical Education - Athens, Hellas 3-4-5 January 2003, 116-124.

Niss, Mogens & Højgaard Jensen, Tomas (Red.) (2002). Kompetencer og matematiklæring. Ideer og inspiration til udvikling af matematikundervisning i Danmark. Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie nr. 18-2002. Undervisningsministeriet 2002. (ca 70 sidor)

Rystedt Elisabeth & Trygg Lena, Laborativ matematikundervisning – vad vet vi? NCM:s forskningsöversikter, 2009, (ca 80 sid).

Schoenfeld Allan. (1992). Learning to think mathematically: problem solving, metacognition, and sense making in mathematics. I: Grouws Douglas(ed.) Handbook of research on mathematics teaching and learning (s. 334-370). New York: Macmillan. ISBN 13 9780029223819

Sollervall Håkan, Tal och de fyra räknesätten, Studentlitteratur, 2007. Sidor 172 (172), ISBN 978-91-44-04527-6

Skolverket. Lusten att lära med fokus på matematik. Kvalitetsgranskningar 2001/2002. rapport nr 221, 2003. www.skolverket.se Sid. 45
Stockholm: Skolverket. www.skolverket.se (Finns att ladda ner).

Skolverket. Kursplan och betygskriterier för ämnet matematik. Stockholm: Skolverket. www.skolverket.se/sb/d/165/a/8906

Material som tillhandahålls av institutionen, ca 200 sidor.